

POSVAJANJU

PRICA 1 LIDIJA

Posvojila sam 10-godišnjaka. Do sada su ga odbacili pet puta. Agresivan je, zatvoren, ljut. Živimo dan po dan, brojimo dobre sate

Imam 45 godina. Imam svoj stančić, stalni posao i sreden život. Nisam udana.

Dugo se u meni valjala želja da posvojim dijete. Potkraj 2010. bila sam sigurna. Otišla sam u nadležni centar i predala molbu. Bila sam konkretna i realna. Kao neudana žena u srednjim 40-ima, s karijerom koju ne želim napustiti, smatrala sam da je najrealnije predložiti da posvojim starije dijete. Računala sam da ću tako imati više šanse, jer svi mlađi parovi nastoje dobiti bebicu, a i mislila sam da će mi s većim djetetom biti lakše organizirati život. Stvari su se razvijale neobično brzo. Za manje od godinu dana moj sin je već živio sa mnom.

Stručni tim centra procijenio je da sam ja najbolji mogući izbor za Marka (10). Iz biološke obitelji, zbog zlostavljanja i zanemarivanja, izdvojen je kao dvogodišnjak. Promijenio je nekoliko domova i četiri udomiteljske obitelji. Tek je nedavno biološkim roditeljima oduzeta skrb, čime je postao pogodan za posvojenje. Nije bilo zainteresiranih parova.

Bila sam iznenađena kad sam shvatila kako je to brzo išlo. I, nažalost, na vlastitoj koži - i na koži mog djeteta - spoznala kako je sve učinjeno krivo, koliko je pogrešno i površno obavljeno posvojenje mog djeteta. Posvojenje ne treba ubrzavati, kao što često čujem. Ubrzati treba oduzimanje skrbi kad je jasno da se roditelji neće popraviti kako nitko ne bi, poput mog sina, iz godine u godinu proživljavao odbacivanje. A posvojenje treba usporiti, uozbiljiti i s njega skinuti tu šećernu glazuru. Jer, posvojenje nije bajka. Ono najčešće ima sretan kraj, ali početak i sredina su teški.

Marka sam vidjela par puta u nekoliko mjeseci prije nego što je postao moj sin. Proveli smo pazu vikenda zajedno i sve je bilo divno. Bili su to organizirani vikendi, s puno aktivnosti, u kojima smo se nastojali svidjeti jedno drugome. Prvi je put došao živjeti k meni kad je sve bilo gotovo, onaj dan kad

sam, potkraj lanjske godine, potpisala rješenje i postala mu mama. Dva stranca uselila su se u zajednički dom. Dva stranca koja su majka i sin. I koja ne znaju ništa jedno o drugome. Tek sam toga dana saznala bitne stvari o njemu. Mnoge od njih - o njegovu medicinskom i emocionalnom stanju - nisam saznala ni do danas.

Čitala sam te papire i pitala se kako je moguće da mi je država dala dijete o kojem ništa ne znam? Koje bolesti ima, što voli, a što ne voli, na što trebam paziti? Kako su dopustili da mu postanem mama a da ni jednog jedinog

“VRIŠTI PO STANU, UDARA ME, BACA STVARI, TREBAM LI VIKATI? KAZNITI GA? KAKO? ILI ČEKATI DA BURA PROĐE?”

dana nismo zajedno živjeli? Kako je moguće da mi ništa nisu rekli, da me ni na što nisu pripremili? Jer, doista nisam bila spremna za Marka. Marko je teško traumatizirano dijete. On je dijete koje više nema što izgubiti i koje više nije briga. Odbacili su ga biološki roditelji i još niz ljudi nakon njih. Zašto bi Marko vjerovao da ja neću učiniti isto? On se ne želi vezati, ne dopušta mi da mu pridem blizu. Jer, ne želi više riskirati da se otvori i da ga odbace. Agresivan je, ne pristaje ni na što. Spreman je udarati, vrijeđati, prijetiti, a nakon toga plače i vrišti. U otporu je prema svemu. Odbacuje sva pravila. On je ranjeno dijete koje se više ne boji ničega: najveću tragediju već je ionako nekoliko puta preživio.

Aja ne znam što da radim. Zvala sam centar i tražila pomoć. Nevoljko su me primili, u čudu saslušali: vi nakon posvojenja imate problema?!? Njihov cilj nije stvaranje sretne obitelji, njihov je cilj zaključiti posvojenje. A što će biti nakon toga - nije ih bilo briga. U nevjerici sam ih gledala i pitala se - pa tko će mi pomoći? Pa nije kraj, priča tek počinje!

Očajna sam zvala sve kojih sam se mogla sjetiti - socijalne radnike, poliklinike, psihologe, psihijatre. Svi me tapšaju po leđima i govore: budite strpljivi, hrabri, borite se, uspijet ćete. Ja jesam i strpljiva i hrabra, ali od vas očekujem da mi date neke vještine, da mi date alate. Kad Marko vrišti i urla po stanu, baca stvari i udara me, trebam li vikati? Ljutiti se? Kazniti ga? I kako? Ili ga trebam grliti i čekati da bura prođe? Trebam li pomoć psihijatra? Treba li psihoterapiju? Ili lijekove? Što da radim????

Sita sam priča o strpljenju i plemenitosti, moj život i život mog djeteta su ozbiljnija stvar od tih floskula.

Marko je stručnjak za razgovore sa stručnjacima. Obavio ih je na desetke. Zna što kome treba reći, što tko želi čuti, kako kome prići. Mota ih oko malog prsta. A ja nemoćno sjedim i gledam kako ono što im on priča pišu kao svoje stručno mišljenje.

Otkad sam predala molbu za posvojenje, ja sam kriva - pred službama, pred djetetom, pred obitelji. Nekad pomislim kako je postojao razlog zašto Bog nije želio da imam dijete. Jedina mi je pomoć strana literatura. U Americi postoje čitave klinike koje se bave upravo našim problemom - prilagodbom, liječenjem rana i poveziva-

njem. Tamo pronalazim iskustva ljudi sličnih meni. Shvaćam da i drugi padaju u depresiju kad shvate u što se posvojenje pretvorilo. I baš me zanima što bi na to rekli svi koji smatraju da sam silno neodgovorna jer pomislim o izlazu. Čitam iskustva posvojitelja na rubu malodušnosti koje svoje dijete doživljavaju kao terorista koji im razara život.

Kako to objasniti stručnjaku koji mi kaže da to ne shvatim osobno? Iskustva kažu da je potrebno dvije godine da se između posvojitelja i djeteta stvori odnos povjerenja i privrženosti. A te dvije godine treba preživjeti. I želim to glasno reći. Mi, posvojitelji starije djece, pucaemo po šavovima.

Ježimo se od tapšanja po leđima i odavanja priznanja. Sjedimo sami doma i pitamo se što dalje. Što će biti sutra, što za dvije godine, što u pubertetu. A znamo da bi netko trebao paziti na nas. Jer, svaka posvojiteljska obitelj sa starijim djetetom za mene je potencijalno problematična dok se ne dokaže suprotno. Marko i ja živimo dan po dan. Skupljamo dobre dane, dobre sate. Nadamo se da će ih biti sve više.

**MOJE
A MNOM
RETNO**